

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ



BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE

Канцеларија парламентарног
војног повјереника БиХ

Ured parlamentarnog
vojnog povjerenika BiH

OFFICE OF PARLIAMENTARY
MILITARY COMMISSIONER OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Број/Број:
Сарајево/Sarajevo, 28.2.2012.

IZVJEŠTAJ O RADU
PARLAMENTARNOG VOJNOG POVJERENIKA BOSNE I HERCEGOVINE ZA
2011. GODINU

1. UVODNA RIJEČ PARLAMENTARNOG VOJNOG POVJERENIKA BOSNE I HERCEGOVINE

U skladu s članom 5. stavom (1) Zakona o parlamentarnom vojnom povjereniku BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 51/09), parlamentarni vojni povjerenik BiH podnosi Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine Izvještaj o radu parlamentarnog vojnog povjerenika BiH (u daljnjem tekstu: vojni povjerenik) za 2011. godinu.

Kroz ovlaštenja i nadležnosti koje su vojnom povjereniku date Zakonom o parlamentarnom vojnom povjereniku BiH i Poslovníkom o radu parlamentarnog vojnog povjerenika Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 8/10) nastavljena je dobro utvrđena praksa ulaganja napora i pružanja pomoći u zaštiti ljudskih prava i sloboda vojnih lica i kadeta u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Oružane snage BiH).

Kroz postupke i istrage koje su provodene po pritužbama pripadnika Oružanih snaga BiH u 2011. godini pokazalo se da je institucija parlamentarnog vojnog povjerenika BiH bitan i neodvojiv mehanizam u kompletnoj strukturi civilnog parlamentarnog nadzora nad Oružanim snagama BiH. Često prisustvo vojnog povjerenika na lokacijama na kojima su raspoređeni pripadnici Oružanih snaga BiH prepoznato je kao dobra praksa koja ulijeva veliko povjerenje vojnog osoblja kako u rad institucije parlamentarnog vojnog povjerenika BiH, tako i u nezavisnost u njegovom djelovanju u zaštiti ljudskih prava i sloboda vojnih lica i kadeta. Pozitivan stav koji je Zajednička komisija za odbranu i sigurnost BiH zauzela u odnosu na rad vojnog povjerenika bitan je element podrške bez koje bi bilo otežano provođenje aktivnosti iz njegove nadležnosti.

Saradnja s partnerima iz Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo odbrane BiH) i Oružanih snaga BiH nije izostajala prilikom provođenja propisanih procedura tokom vođenja istraga u određenim predmetima, a sve u skladu s legislativom kojom se uređuje ovu oblast. Ipak, ostaje prostora da se navedena saradnja unaprijedi, a sve s ciljem što boljeg i uspješnijeg otklanjanja uočenih nepravilnosti u provođenju propisanih administrativnih procedura u spomenutim institucijama. U istom trenutku, vojni povjerenik osnažen je evidentno dobrim rezultatima u ostvarivanju zaštite ljudskih prava vojnog osoblja, jer su partneri iz Ministarstva odbrane BiH i Oružanih snaga BiH instituciju parlamentarnog vojnog povjerenika BiH prepoznali kao veoma bitan element zaštite ugleda i dostojanstva pripadnika Oružanih snaga BiH, kao i ugleda samih Oružanih snaga BiH. Također, brojna pisma upućena vojnom povjereniku od pripadnika Oružanih snaga BiH još jedna su potvrda opravdanosti postojanja institucije parlamentarnog vojnog povjerenika BiH.

Ovom prilikom potvrđuje se i u narednom periodu obavezuje na predanost na putu izvršavanja svih povjerenih dužnosti i obaveza kako u zaštiti ljudskih prava vojnog osoblja, tako i u jačanju odgovornosti nadležnih u Ministarstvu odbrane BiH i Oružanim snagama BiH u provođenju zakona i podzakonskih akata koji se tiču poštivanja prava i dužnosti vojnih lica i kadeta.

2. STANJE LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA VOJNIH LICA I KADETA U ORUŽANIM SNAGAMA BiH I MINISTARSTVU ODBRANE BiH

U 2011. godini zaprimljeno je 58 pritužbi, od čega su 22 pritužbe riješene i predmeti su zatvoreni, dok se istražne radnje i postupci trenutno vode na 36 otvorenih predmeta. Izraženo u procentima, odnos riješenih naspram otvorenih predmeta iznosi 62% (otvoreno) naspram 38% (zatvoreno). Istovremeno, tokom 2011. godine rješavani su i predmeti koji su zaprimljeni u 2010. godini, a koji su svojom kompleksnošću i problematikom zahtijevali mnogo više vremena u provođenju zakonom predviđenih radnji.

Bitno je istaći i činjenicu da je vojni povjerenik u izvještajnom periodu, osim provođenja istražnih radnji po pojedinačnim pritužbama, značajne aktivnosti preduzima i u pravcu istrage određenih pitanja o kojima je dobivao saznanja a koja bi mogla biti uzrok eventualnih kršenja ljudskih prava pripadnika Oružanih snaga BiH. Primjera radi, jedno od takvih pitanja bilo je i pitanje ishrane pripadnika Oružanih snaga BiH.

U nastavku izvještaja dat ćemo pregled pritužbi koje su, prema sadržaju i problemima koji su u njima zastupljeni, razvrstane u posebne problemske oblasti. Također, donosimo i statističke i grafičke prikaze o pritužbama koje su bile predmet rada Ureda parlametarnog vojnog povjerenika BiH (u daljnjem tekstu: Ured) tokom 2011., ali i ukupni pregled svih pritužbi koje su do sada obrađene u Uredu, i to stoga što je praćenje realizacije preporuka koje je izdao vojni povjerenik permanentan proces.

2.1. POSTUPANJE PO PRITUŽBAMA

Tokom 2011. godine problemske oblasti zastupljene u pritužbama po kojima su se vodili postupci, a koje su se težinom i ozbiljnošću izdvojile tokom istražnih radnji, mogu se podijeliti na sljedeće:

- 1) proces napredovanja profesionalnih vojnih lica,
- 2) ocjenjivanje rada profesionalnih vojnih lica,
- 3) vođenje disciplinskog postupka u Oružanim snagama BiH,
- 4) podzakonski akti,
- 5) naknade koje nemaju karakter plaće,
- 6) ishrana pripadnika Oružanih snaga BiH,
- 7) uslovi boravka i smještaja u kasarnama Oružanih snaga BiH.

2.1.1. Proces napredovanja profesionalnih vojnih lica

Najveći broj pritužbi zaprimljenih u Uredu tokom 2011. godine odnosi se upravo na pitanje procesa napredovanja u službi u Oružanim snagama BiH. Uočena je u pojedinim slučajevima netransparentnost procedura unapređenja, neusklađeni podzakonski akti, na osnovu kojih je vršeno unapređenje, a koji u svojim pojedinim dijelovima nisu bili usklađeni sa zakonima, te usklađeni međusobno, što je dovodilo do kolizije i različitog tumačenja istog pravnog pitanja. Također, uočene su određene nepravilnosti i izražena subjektivnost prilikom ocjenjivanja pripadnika Oružanih snaga BiH, a što je jedan od bitnih uslova za napredovanje profesionalnih vojnih lica. Iako su već preduzeti koraci ka transparentnijem provođenju procedura te davanju jednakih mogućnosti za napredovanje pripadnicima Oružanih snaga BiH

prema ličnim i profesionalnim kvalitetima i u tom pravcu izdata preporuka vojnog povjerenika, i dalje su ostali neriješeni pojedini uočeni problemi.

Cijeneći broj pritužbi iz ove oblasti, te težinu kvalifikacija koje su u njima navođene, vojni povjerenik je, u saradnji s Zajedničkom komisijom za odbranu i sigurnost BiH i uz podršku Misije OSCE-a u Bosni i Hercegovini, organizirao konferenciju o temi: "Proces napredovanja profesionalnih vojnih lica u OSBiH" (*Jednake mogućnosti za prekategorizaciju i unapređenje uz poštivanje principa transparentnosti*), koja je, 23.11.2011., održana u Sarajevu. Zaključci s navedene konferencije upućeni su Zajedničkoj komisiji za odbranu i sigurnost BiH na daljnje razmatranje.

U izvještajnom periodu vojni povjerenik je, kada je proces napredovanja pripadnika Oružanih snaga BiH u pitanju, posebnu pažnju posvećivao principu transparentnosti procedura. Utvrđeno je da su Ministarstvo odbrane BiH i Oružane snage BiH u dosadašnjem radu postigli značajan napredak u pravcu poštivanja principa transparentnosti u procesu unapređenja/prekategorizacije pripadnika Oružanih snaga BiH, jer su, na intervenciju vojnog povjerenika, Preporuka broj: 03-50-2-5-25/10, od 28.5.2010., počeli na oglasnim pločama u kasarnama objavljivati preliminarne bodovne liste za unapređenje/prekategorizaciju. Ovim činom omogućeno je da svi pripadnici Oružanih snaga BiH imaju uvida u rad komisija za unapređenje/prekategorizaciju, a samim tim data im je i mogućnost reagiranja na moguće propuste u radu ovih komisija. Međutim, evidentno je da se još uvijek ne objavljuju konačne bodovne rang-liste za unapređenje/prekategorizaciju na osnovu kojih se donose naredbe o tome, što u određenoj mjeri ostavlja prostora za sumnju u cjelokupan proces. Također, utvrđeno je da se podzakonski akti na osnovu kojih se vrši unapređenje/prekategorizacija postavljaju na oglasne ploče tek po isteku roka za prijavu na interne konkurse, što opet stvara osjećaj pravne nesigurnosti među zainteresiranim licima u procesu.

Ovome doprinosi i činjenica da interni konkurs i podzakonski akt po kojem će se on provoditi imaju isti datum, te da taj podzakonski akt ima pravnu snagu samo za jedan konkretan interni konkurs. Iz ovoga proizilazi da će se za svaki interni konkurs donositi poseban podzakonski akt. Takav je primjer s aktom pod nazivom "Kriteriji i procedure za prijem oficira i podoficira u Oružane snage BiH", broj: 10-34-1-2844-10/11, od 20.7.2011., u kojem je u članu 9. - Važenje kriterija - navedeno: "Ovi kriteriji stupaju na snagu danom donošenja, a primjenjivat će se do okončanja aktivnosti po internom konkursu za popunu upražnjenih formacijskih mjesta oficira i podoficira u Oružanim snagama BiH".

Nadalje, vojni povjerenik utvrdio je neprihvatljivost činjenice da se Uputstvom za primjenu posebnih kriterija za izradu rang-listi oficira i podoficira za unapređenje u viši čin u Oružanim snagama BiH, broj: 10-02-2-2546-1/10, od 8.6.2010., (u daljnjem tekstu: Uputstvo), isključi obaveza komisije za unapređenje da pismeno odgovara na pojedinačne prigovore na objavljene preliminarne rang-liste što je u suprotnosti s pravom učesnika u postupku na efikasan pravni lijek. Shodno tome, vojni povjerenik konstatirao je da se Uputstvo mora uskladiti s odredbama Zakona o upravnom postupku BiH ("Sl. glasnik BiH", br. 29/02, 12/04), (u daljnjem tekstu: Zakon o upravnom postupku)¹, a što je vojni povjerenik konstatirao i u svojoj preporuci broj: 05/3-50-2-5-69/10 i broj: 05/3-50-2-5-89/10, od 22.10.2010.

¹ Ovdje je bitno navesti pojašnjenje instituta prigovora po Zakonu o upravnom postupku BiH: "U ZUP-u prigovor nije predviđen kao redovno pravno sredstvo. (...) Prigovor kao pravno sredstvo, pak, nema, po pravilu, devolutivno dejstvo, tj. pravilo je da se rješenje po prigovoru ne prenosi na viši organ. Po prigovoru rješava, u pravilu, organ kojem je prigovor podnesen (Pravnom analogijom, organ koji je rješava mora i dostaviti odgovor stranci po čijem prigovoru je i postupao). Prigovor kao pravno sredstvo predviđen je nekim posebnim zakonima

Naime, u ovoj fazi provođenja konkursne procedure ne radi se o konačnim pravnim aktima koji se, u skladu s članom 179. stav (1) Zakona o službi u Oružanim snagama BiH, ne obrazlažu, već se radi o prigovoru na preliminarne liste, koji zapravo predstavlja jedinu mogućnost korekcije eventualnih propusta u radu komisija. Prigovor u ovoj fazi jasno se tumači kao pravni lijek i u skladu s tim komisija je obavezna obrazložiti svoj stav u pogledu bodovanja za određene kandidate. Ovim se svakako afirmiše princip transparentnosti i jača povjerenje u cjelokupan sistem unapređenja/prekategorizacije.

Na kraju treba istaći da nije u potpunosti implementiran član 187. Zakona o službi u Oružanim snagama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 88/05, 53/07, 59/09 i 74/10), što je imalo posljedice i na proces unapređenja/prekategorizacije pojedinih pripadnika Oružanih snaga BiH

2.1.2. Ocjenjivanje rada profesionalnih vojnih lica

Tokom 2011. godine izraženi su određeni nedostaci u pogledu provođenja obaveznog procesa ocjenjivanja vojnih lica u Ministarstvu odbrane BiH i Oružanim snagama BiH. Naime, utvrđeno je da se proces ocjenjivanja ne završava u predviđenom roku, da postoje određeni zastoji u formuliranju ocjena na nivou ocjenjivač - viši ocjenjivač, te da se u potpunosti ne poštuju procedure u pogledu prigovora ocijenjenog na datu ocjenu.

Pitanje ocjenjivanja izdvojilo se kao posebno bitno zato što su službena ocjena i prijedlog za unapređenje u posljednja dva ciklusa ocjenjivanja² jedan od osnovnih uslova za napredovanje profesionalnih vojnih lica. Analizirajući pritužbe koje se odnose na propuste u provođenju procedura za unapređenje i rad komisija za unapređenje, vojni povjerenik utvrdio je da odredbe Uputstva za primjenu posebnih kriterija za izradu rang-listi oficira i podoficira za unapređenje u viši čin u Oružanim snagama BiH, broj: 10-02-2-2546-1/10, od 8.6.2010. (u daljnjem tekstu: Uputstvo), koje se odnose na bodovanje službene ocjene, nisu u skladu sa ostalim podzakonskim aktima koji su na snazi u Ministarstvu odbrane BiH. Naime, Uputstvom je ostavljena mogućnost da se kao osnov za unapređenje mogu uzeti i službene ocjene iz entitetskih vojski što je protivno odredbi Zakona o službi u Oružanim snagama BiH³. Pravilnikom o ocjenjivanju rada vojnih lica u Ministarstvu odbrane BiH i Oružanim snagama BiH broj: 10-02-3-5624/10, od 17.12.2010., precizno je utvrđen postupak ocjenjivanja na godišnjem nivou, s posebnom obavezom Komande za upravljanje personalom kao tijelom za provođenje pravilnika i procedura ocjenjivanja. S tim u vezi suvišan je izuzetak od postavljenog uslova dva uzastopna ocjenjivanja, koji je proizvoljno utvrđen Uputstvom⁴.

koji se podnosi organu nadležnom za poslove inspekcije, koji može rješenje inspektora potvrditi, izmijeniti ili poništiti (Izvor: "Upravni postupak", Ljubo Todorović & Mensur Hadžimusić, 2005., str. 44. Par. 15.2. Prigovor).

² Član 116. Zakona o službi u Oružanim snagama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 88/05, 53/07, 59/09 i 74/10)

³ Ibid

⁴ Član 5. st. (3), (4) i (5) Uputstva u suprotnosti je s članom 116. tačka d) i članom 122. stav (4) Zakona o službi u Oružanim snagama BiH, s Pravilnikom o ocjenjivanju rada vojnih lica u Ministarstvu odbrane BiH i Oružanim snagama BiH broj: 10-02-3-5624/10, od 17.12.2010., te s članom 3. tačka b) Uputstva. Radi pojašnjenja u nastavku ćemo citirati odredbe Zakona i Uputstva, i to kako slijedi:

"Član 116.

d) prijedlog za unapređenje u posljednja dva ocjenjivanja."

"Član 122.

(4) Ocjenjivanje profesionalnih vojnih lica obavlja se svake kalendarske godine ili na osnovu potrebe službe."

"Član 3. Uputstva (Posebni kriteriji za unapređenje)

b) službena ocjena u posljednja dva ocjenjivanja."

Također, neobjašnjiva je odredba člana 5. stav (4) Uputstva s jedne strane, jer su članom 52. Pravilnika o ocjenjivanju rada profesionalnih vojnih lica broj:04-02-4057/06, od 28.7.2006., prestali važiti pravilnici o ocjenjivanju u prijašnjem Ministarstvu odbrane Republike Srpske i prijašnjem Federalnom ministarstvu odbrane BiH, a s druge strane jer su pripadnici Oružanih snaga BiH od stupanja na snagu ovog pravilnika do danas morali biti ocijenjeni prema njegovim odredbama.

2.1.3. Vođenje disciplinskog postupka u Oružanim snagama BiH

Posebne slabosti u izvještajnom periodu utvrđene su u procesu vođenja disciplinskog postupka protiv vojnih lica, a koje se ogledaju u nepoštivanju utvrđenih procedura, pa i nepoznavanju osnovnih propisa kojima se regulira ova oblast. Tako su u dva predmeta, nakon provedenih istražnih radnji, uočene greške u vođenju disciplinskih postupaka, a što je bio razlog za izdavanje preporuka broj: Up1/05/3-50-17-1-24/11 i broj: Up1/06/1-50-3-1-10/11. U nastavku donosimo uočene nepravilnosti i kratak rezime pritužbi.

U predmetu broj **Up1/05/3-50-17-1-24/11** vojni povjerenik izdao je Ministarstvu odbrane BiH i Zajedničkom štabu Oružanih snaga BiH preporuku⁵ zbog povrede prava na žalbu podnosioca pritužbe i osporavanju prava na provođenje drugostepenog disciplinskog postupka po žalbi.

Vojni povjerenik u konkretnom predmetu utvrdio je da je pravo na pravičan postupak okrivljenog djelimično prekršeno, tj. da mu je uskraćeno pravo na postupak po žalbi u disciplinskom postupku pred drugostepenim organom, koje mu je garantirano članom 13. (Pravo na djelotvoran pravni lijek) Evropske konvencije iz 1950., koji navodi: "Svako čija su prava i slobode, priznata ovom konvencijom, narušena ima pravo na pravni lijek pred nacionalnim vlastima, čak i onda kada su povredu ovih prava i sloboda učinila lica u vršenju svoje dužnosti", te članom 49. i članom 51. st. (1) i st. (2) Pravilnika o vojnoj disciplini i disciplinskom postupku broj: 13-02-3-1627/10, od 1.4.2010., a u vezi s članom 292. stav (1) i članom 295. stav (2) Zakona o krivičnom postupku BiH.

S ciljem sprečavanja ovih i sličnih kršenja prava na pravičan postupak i efikasan pravni lijek, te radi jačanja transparentnosti provođenja disciplinskog postupka, vojni povjerenik je u tački (III) Preporuke obavezao nadležne da je neophodno organizirati savjetovanje, na kojem će se pripadnici Oružanih snaga BiH, kao i njihove starješine, upoznati s pravilima provođenja disciplinskog postupka.

U predmetu broj: **Up1/06/1-50-3-1-10/11** konstatirano je da su prekršeni principi iz upravnog postupka izričito određeni Zakonom o upravnom postupku BiH. To je zbog toga što je disciplinski postupak vođen shodno odredbama upravnog postupka jer se radi o navodno počinjenoj disciplinskoj grešci. Tako je vojni povjerenik uočio da su prilikom provođenja

⁵ Preporukom je naložena obaveza provođenja postupka po žalbi, te poništavanja svih pravnih posljedica koje su nastupile po imenovanog od dana donošenja prvostepenog rješenja Vojnodisciplinske komisije, što podrazumijeva uspostavu ranijeg pravnog stanja, kakvo je postojalo zaključno s danom kada je imenovani podnio žalbu predsjedniku prvostepenog Vojnodisciplinskog vijeća. Također, vojni povjerenik naložio je Ministarstvu odbrane BiH i Zajedničkom štabu Oružanih snaga BiH da imenovanom osiguraju efikasno provođenje postupka, te da mu, ako njegova žalba nije sastavljena u skladu s Pravilnikom i članom 295. stav 1. Zakona o krivičnom postupku BiH, daju određeni rok da otkloni eventualne nedostatke u njegovoj žalbi, a sve u skladu s članom 295. stav 2. istog zakona.

disciplinskog postupka nadležni povrijedili **princip materijalne istine** iz člana 9. Zakona o upravnom postupku BiH, kao i **princip saslušanja stranke** iz člana 10. istog zakona, te **odredbe o pravima lica koje odgovara u disciplinskom postupku** iz člana 19. Pravilnika o vojnim letaćima i letачkoj službi u Ministarstvu odbrane BiH i Oružanim snagama BiH broj:13-02-3-1626/10, od 1.4.2010. jer nije bilo omogućeno navodnom počiniocu disciplinske greške da iznese svoju odbranu. Osim navedenog, povrijeđeni su i **propisi o izuzeću službenog lica** iz čl. 35., 36. i 37. Zakona o upravnom postupku BiH, jer uopće nije odgovoreno na zahtjev imenovanog za izuzeće predsjednika Izviđajne komisije. Na osnovu konstatiranog, vojni povjerenik izdao je preporuku Ministarstvu odbrane BiH i Zajedničkom štabu Oružanih snaga BiH da provedu disciplinski postupak u ovom predmetu u skladu s odredbama Pravilnika o vojnoj disciplini i disciplinskom postupku i Pravilnika o vojnim letaćima i letачkoj službi, odnosno da ponište sve pravne radnje koje su preduzete u disciplinskom postupku, te da započnu disciplinski postupak ispočetka.

Vojni povjerenik u navedenim slučajevima, koji su samo slikovit primjer problema koji se pojavljuju u vođenju disciplinskog postupka, nije ulazio u meritum stvari, već je cijenio proceduralna pitanja u vezi s predmetima. Dakle, u preporukama po ovim predmetima nije razmatrana eventualna krivica imenovanih za disciplinski prijestup ili grešku, niti je razmatrana ispravnost izvršenja disciplinske mjere. Vojni povjerenik ograničio se samo na povredu propisa o vođenju disciplinskog postupka, s obzirom da su uočene formalne greške koje upućuju na kršenje osnovnih ljudskih prava.

2.1.4. Podzakonski akti

Provodeći istražne radnje na pojedinačnim predmetima, vojni povjerenik utvrdio je da se problem podzakonskih akata na osnovu koji se utvrđuju prava i obaveze vojnih lica i tokom ovog izvještajnog perioda⁶ u značajnoj mjeri isticao.

U tom pravcu vojni povjerenik konstatirao je da Ministarstvo odbrane BiH u narednom periodu treba da donese pravilnik o profesionalnom razvoju i upravljanju karijerom i pravilnik kojim će se jasno urediti i vrednovati nivoi civilnog i vojnog obrazovanja, te stručno usavršavanje kroz kurseve. Naime, pravilnik o profesionalnom razvoju i upravljanju karijerom jedan je od ključnih dokumenata kojim treba da se otklone nedostaci i propusti koji se sada mogu uočiti kada je u pitanju profesionalni razvoj pripadnika Oružanih snaga BiH. Također, ključno pitanje je i vrednovanje nivoa civilnog i vojnog obrazovanja na sveobuhvatan način čime bi se izbjegle dosadašnje nejasnoće koje se pojavljuju u pojedinačnim slučajevima.

Neophodne su i izmjene i dopune Uputstva u dijelu koji se odnosi na bodovanje službenih ocjena, a što smo već pojasnili, te u dijelu koji isključuje obavezu komisije da odgovori pismenim putem na uložene prigovore tokom provođenja procesa unapređenja i prekategorizacije.

Pitanja koja tretiraju osnovna ljudska prava ne mogu se urediti pravnim aktom privremenog karaktera. Ovakvo stanovište vojni povjerenik zauzeo je u Preporuci broj UP1/05/3-50-17-1-38/11, od 29.11.2011. Naime, postupajući po pritužbi pripadnika Oružanih snaga BiH, vojni povjerenik uočio je da su Standardne operativne procedure (SOP) - privremene, broj 16-06-

⁶ Vojni povjerenik je na ovu činjenicu ukazao i u Izvještaju o radu za 2010. godine broj: 01,02-50-19-313/11.

02-3-286-13/08, od 30.5.2008., kao podzakonski akt kojim se regulira nošenje jedinstvene terenske uniforme Oružanih snaga BiH, privremenog karaktera i da nije donesen novi propis kojim će se regulirati ovo pitanje na stalan i nepromjenjiv način.⁷

Vojni povjerenik je navedenom preporukom obavezao Ministarstvo odbrane BiH da donese propis kojim se regulira nošenje jedinstvene terenske uniforme, s tačno definiranim odredbama i trajnog roka važenja i primjene.

Na kraju, vojni povjerenik posebno skreće pažnju na neophodnost donošenja novih pravilnika o unapređenju i prekategorizaciji koji će ovu oblast urediti na sveobuhvatan način garantirajući pravnu sigurnost i izvjesnost u pogledu uslova za napredovanje u službi.

2.1.5. Naknade koje nemaju karakter plaće

Korekcija obračuna plaća, utvrđivanje prava na naknadu troškova odvojenog života, korekcija naknada i troškova za vrijeme upućivanja na školovanje, korekcije isplata i naknada za rad sa štetnim materijama, naknade troškova prijevoza s posla i na posao, samo su neka od pitanja kojima se u istragama u predmetima bavio vojni povjerenik, a tiču se oblasti utvrđivanja prava na naknade koje nemaju karakter plaće.

Kroz postupke koje je vojni povjerenik provodio u predmetima iz ove oblasti uočeno je da se određenim aktima Ministarstva odbrane BiH pod nazivom "stav" ili "tumačenje" uvode novi uslovi za ostvarivanje prava na naknade koje nemaju karakter plaće, te da su i takvi uslovno nazvani podzakonski akti zbog načina njihovog donošenja i obaveza koje propisuju često u suprotnosti sami sa sobom prilikom njihove primjene⁸.

Baveći se pritužbama iz oblasti utvrđivanja prava na naknade koje nemaju karakter plaće, vojni povjerenik izdao je preporuku broj: 05/3-50-2-5-75/10 i broj: 05/3-50-2-5-83/10, od 8.7.2011., u kojima je utvrdio povredu člana 8. tačka e) Odluke o posebnim dodacima na plaću za profesionalna vojna lica u Ministarstvu odbrane BiH i Oružanim snagama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 2/09) u korist podnosioca pritužbe. Imajući u vidu navedeno, Zajednički štab Oružanih snaga BiH je aktom broj: 16-08-34-7-1107-5/11, od 23.9.2011.,

⁷ Vojni povjerenik posebno je naglasio činjenicu da je postojeći SOP privremenog karaktera, što stoji i u njegovom nazivu, te se primjenjuje već tri godine. Navedeni akt kao takav, prema mišljenju vojnog povjerenika, otvara mogućnosti različitog tumačenja i pravne nesigurnosti.

⁸ Najbolji primjer za navedeno je akt Ministarstva odbrane BiH pod nazivom: "Stav u vezi s priznavanjem prava na naknadu troškova odvojenog života, dostavlja", broj:10-34-7-2631-1/07, od 1.6.2007. (u daljnjem tekstu: Stav). Tako je odredba tačke 2. Stava, u kojoj je određeno da dokumentacija neophodna za ostvarivanje prava na naknadu za odvojeni život od porodice obuhvata obavezu prilaganja Izjave podnosioca zahtjeva da živi u zajedničkom domaćinstvu, u suprotnosti s članom 47. (Naknada za odvojeni život) stav (1) Pravilnika o plaćama i drugim naknadama profesionalnih vojnih lica na službi u Ministarstvu odbrane BiH i Oružanim snagama BiH, broj:04-02-3-1353/07, od 28.3.2001.

Naime, u članu 47. stav (1) Pravilnik o plaćama i drugim naknadama precizno je postavljen kao jedini uslov za ostvarivanje naknade za odvojeni život od porodice taj da je mjesto prebivališta profesionalnog vojnog lica udaljeno 60 kilometara od mjesta službovanja u koje je raspoređen. Ovakvim i sličnim aktima često se izaziva pravna nesigurnost u pravima i obavezama pripadnika Oružanih snaga BiH, u smislu da su njihova prava i obaveze podložni stalnoj promjeni.

obavijestio vojnog povjerenika da su u potpunosti postupili u skladu s navedenom preporukom, te da su izvršili finansijsku korekciju plaće podnosioca pritužbe.

2.1.6. Ishrana pripadnika Oružanih snaga BiH

Prema saznanjima iz pritužbi na osnovu kojih su vođeni postupci i istražne radnje, vojni povjerenik ustanovio je da postoji problem u organizaciji ishrane pripadnika Oružanih snaga BiH, njenom skladištenju i dopremanju na isturene lokacije. Provodeći istragu u ovom pitanju, vojni povjerenik utvrdio je sljedeće:

- 1) isporuka prehrambenih artikala nije tekla u skladu s kvartalnim zahtjevima jedinica, koje su često izlazile iz okvira planskih resursa, usljed povremenih vanrednih aktivnosti koje su imale određene jedinice u Oružanim snagama BiH. Određeni prehrambeni artikli koji su bili trebovani uopće nisu isporučivani, kao što su: šećer, riža, grah, jestivo ulje, koncentrat za supu i drugo, što je direktno uticalo na kvalitet ishrane pripadnika Oružanih snaga BiH, te je u prva tri kvartala ispunjeno tek 50,7 % zahtijevanih potreba;
- 2) nedovoljan asortiman prehrambenih artikala, neravnomjerna zastupljenost u isporuci pojedinih vrsta suhomesnatih proizvoda i svježeg mesa, te sastav i obučenost kuharskog osoblja uslovlili su da kvalitet pripreme pojedinih obroka ne bude na zahtijevanom nivou. Postoji i problem dugotrajnog transporta tekuće hrane na isturene lokacije, prilikom čega hrana rapidno gubi na kvalitetu;
- 3) problem koji je već duže vremena izražen kada je organizacija ishrane u Oružanim snagama BiH u pitanju ogleda se u tome da je zbog nedostatka novčanih sredstava nabavljeno samo 38% deterdženta za mašinsko pranje posuđa, 21% deterdženta za ručno pranje posuđa, 16% deterdženta za dezinfekciju posuđa, 22% sredstva za ispiranje posuđa od trebovanih količina za potrebe Oružanih snaga BiH.

Vojni povjerenik će i u narednom periodu nastaviti pratiti stanje u organizaciji ishrane u Oružanim snagama BiH, kao i aktivnosti koje će Ministarstvo odbrane BiH preduzeti u otklanjanju navedenih nedostataka.

2.1.7. Uslovi boravka i smještaja u kasarnama Oružanih snaga BiH

Tokom 2011. godine vojni povjerenik je, u skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima, boravio u najavljenim i nenajavljenim posjetama kasarnama i jedinicama Oružanih snaga BiH s ciljem ostvarivanja uvida u uslove boravka, života i rada pripadnika Oružanih snaga BiH. Opći zaključak, nakon obavljenih posjeta, jeste da u pojedinim kasarnama i dalje postoji potreba za rješavanjem problema neuslovnih prostorija. Međutim, u tom pogledu zabilježeni su i određeni pozitivni pomaci.

Tako su, naprimjer, nakon posjete vojnog povjerenika kasarni "Žarko Zgonjanin" u Prijedoru i Preporuke broj: 05/3-50-2-5-77/10, od 1.9.2010., u toj kasarni značajno poboljšani uslovi života. Naime, vojni povjerenik konstatirao je da pripadnici Oružanih snaga BiH na toj lokaciji nemaju jednake uslove života i rada kao i većina pripadnika Oružanih snaga BiH raspoređenih na druge lokacije, odnosno da su uslovi u toj kasarni nedopustivi za normalan

rad, naročito kada je riječ o higijensko-zdravstvenim uslovima koji nisu ispunjavali ni minimum dopustivog standarda. Takvi uslovi predstavljali su rizik za zdravlje vojnika i osoblja iz te kasarne. Međutim, preduzete su određene mjere te su prostorije kasarne konačno rekonstruirane i adaptirane. Higijenski uslovi su sada na zadovoljavajućem nivou, uređeni su kuhinjsko-trpezarijski blok, te sanitarno-higijenski prostori, izvršena je rekonstrukcija krova i kompletno je renoviran centralni objekat kasarne.

Isto tako, tokom nenajavljene trodnevne posjete vojnog povjerenika Centru za osnovnu obuku u Pazariću, uočene su određene teškoće i sistemski problemi na koje je vojni povjerenik skrenuo pažnju u Obavještenju broj: 05/3-50-19-538/11, od 3.6.2011., upućenom Ministarstvu odbrane BiH i Zajedničkom štabu Oružanih snaga BiH. U njemu su nabrojane spomenute teškoće i problemi, te aktivnosti koje treba što prije preduzeti kako bi se poboljšali uslovi života i rada u Centru.

Iz Informacije komandanta Centra broj: 16-15-14-18-14-50-191-2/11, od 17.11.2011., dostavljene na Zahtjev vojnog povjerenika broj 05/3-50-19-538-3/11, od 20.10.2011., vidljivo je kako je ostvaren značajan napredak u poboljšanju uslova života i rada pripadnika Centra. Naime, izvršena je adaptacija objekata za smještaj pripadnika Oružanih snaga BiH, sanirana postojeća ograda kasarne, izvršeni su određeni radovi na poboljšanju rasvjete na lokaciji, nastavljeno opremanje tehničkim i informatičkim sredstvima i sl. U navedenoj informaciji je također izražena zahvalnost vojnom povjereniku na aktivnom angažmanu i profesionalnom pristupu uočenom problemu.

2.2. STATISTIČKI PREGLED OBRADENIH PRITUŽBI U UREDU PARLAMENTARNOG VOJNOG POVJERENIKA BiH

Radi osiguravanja preglednosti podataka o zaprimljenim pritužbama, statusu pritužbi, te načinu njihovog rješavanja, izrađeni su tabelarni i grafički prikazi tih podataka. U 2011. godini zaprimljeno je 59 pritužbi, od čega su 22 riješene i predmeti su zatvoreni, dok se istražne radnje i postupci trenutno vode na 37 otvorenih predmeta. Istovremeno, tokom 2011. godine rješavani su i predmeti koji su zaprimljeni u 2010. godini, a koji su svojom kompleksnošću i problematikom zahtijevali znatno više vremena za provođenje istražnih radnji. Upravo zbog toga, nakon pregleda o pritužbama zaprimljenim u 2011. godini, donosimo i pregled o svim pritužbama koje su obrađene u Uredu, jer je praćenje realizacije preporuka i otklanjanja uočenih nedostataka permanentan proces.

2.2.1. Pregled pritužbi koje su zaprimljene i obrađene u 2011.

U tabeli broj 1 detaljnije su obrađene zaprimljene pritužbe u 2011. godini, zaključno s 31. 12. 2011. Može se vidjeti na koju oblast su se odnosile zaprimljene pritužbe, njihov status, te način rješavanja pritužbi zaprimljenih i riješenih u 2011. godini.

Iz tabele je vidljivo kako se 23 pritužbe odnose na **proces unapređenja**. Od toga je 10 riješeno dok se u radu nalazi 13 pritužbi. Ove pritužbe uglavnom su se odnosile na određene nepravilnosti tokom procesa unapređenja pripadnika Oružanih snaga BiH gdje je uočena netransparentnost procedura unapređenja, izražena subjektivnost prilikom ocjenjivanja pripadnika Oružanih snaga BiH, neobjavljeni i neusklađeni podzakonski akti, itd.

Zaprimljena je samo jedna pritužba vezana za **statusna pitanja** pripadnika Oružanih snaga BiH, koja je sporazumno riješena.

Od **civilnih lica** zaprimljene su četiri pritužbe, od kojih su tri su obrađene i prosljeđene Instituciji ombudsmena za zaštitu ljudskih prava BiH, a po jednoj pritužbi se postupa jer je ona zaprimljena krajem decembra 2011. godine.

Zaprimljene su i tri pritužbe iz oblasti koja se odnosi na **plaće i posebne naknade**. Jedna takva pritužba je riješena dok se po dvije pritužbe postupa.

Iz oblasti pod nazivom **ostala pitanja** zaprimljeno je 29 pritužbi. Od toga je riješeno osam, a u radu se nalazi 21 pritužba. Osnov za podnošenje ovih pritužbi je, naprimjer, privremeno upućivanje u druge komande i jedinice, procedure provođenja disciplinskog postupka, narušavanje međuljudskih odnosa i dr.

Od ukupnog broja riješenih pritužbi, dvije su bile osnovane, tri su podnesene neblagovremeno, dok je sedam neosnovanih. Za tri pritužbe vojni povjerenik nije bio nadležan da postupa. Jedan je predmet obustavljen na zahtjev podnosioca pritužbe, četiri pritužbe su sporazumno riješene, dok su dvije riješene posredovanjem vojnog povjerenika.

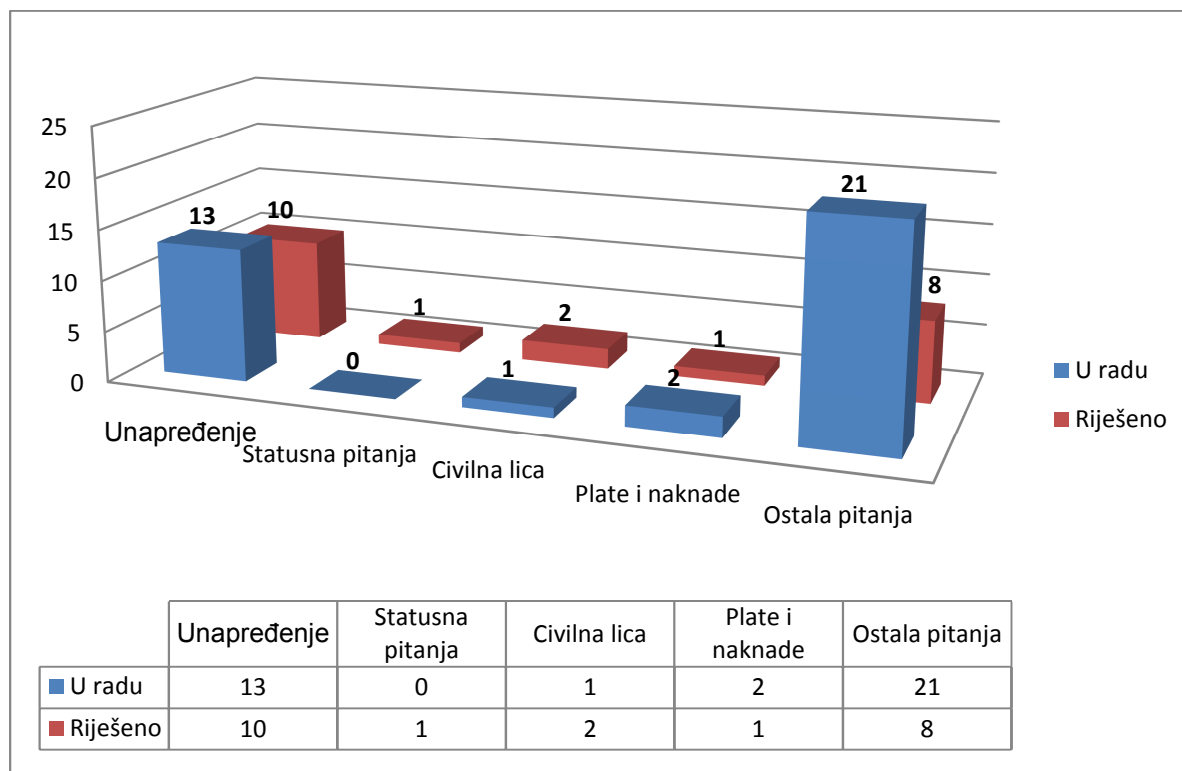
Bitno je istaći da su u 2011. godini zaprimljene pritužbe koje su mnogo složenije od pritužbi iz 2010. godine. U pritužbama podnesenim 2011. podnosioci su iznosili po nekoliko osnova podnošenja pritužbe, te su takvi predmeti iziskivali detaljne analize događaja, prikupljanje dokumentacije iz različitih izvora i provođenje obimnih istražnih radnji, a sve s ciljem pronalaženja prikladnog načina rješavanja tih pritužbi u skladu sa postojećim zakonskim propisima.

Tabela 1. Pregled zaprimljenih pritužbi u 2011. godini

Oblasti	Proces unapređenja	Statusna pitanja	Civilna lica	Plaće, posebne naknade	Ostala pitanja
Ukupan broj pritužbi (59)	23	1	3	3	29
Status pritužbi	U radu	U radu	U radu	U radu	U radu
	13	-	1	2	21
	Riješeno	Riješeno	Riješeno	Riješeno	Riješeno
	10	1	2	1	8
Osnov rješavanja zatvorenih predmeta					
Osnovane pritužbe (Preporuka)	-	-	-	-	2
Neblagovremene pritužbe	1	-	-	1	1
Neosnovane pritužbe	6	-	-	-	1
Nenadležnost za postupanje po pritužbama	-	-	2	-	1
Pritužbe obustavljene na zahtjev podnosioca	1	-	-	-	-
Sporazumno riješene pritužbe	1	1	-	-	2
Pritužbe riješene posredovanjem vojnog povjerenika	1	-	-	-	1

U grafikonu broj 1⁹ izdvojen je i grafički prikazan status pritužbi zaprimljenih u 2011. godini prema oblasti na koju se odnose, u skladu s podacima iz tabele broj 1.

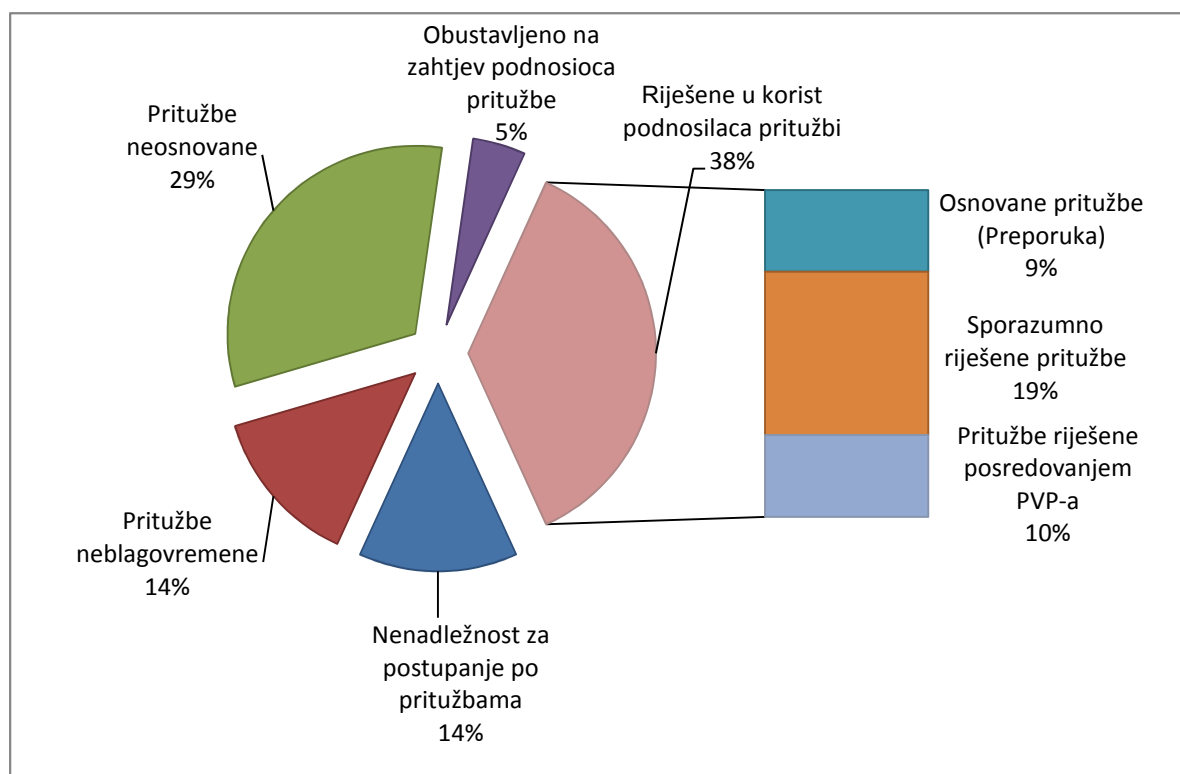
Grafikon 1. Status pritužbi prema oblastima u 2011. godini



U nastavku, na grafikonu broj 2, prikazan je osnov po kojem su riješeni zatvoreni predmeti iz 2011. godine. Taj odnos izražen je u procentima, a također je izdvojen dio (38%) koji se odnosi na pritužbe riješene u korist pripadnika Oružanih snaga BiH.

⁹ Odnos riješenih predmeta i predmeta koji se nalaze u radu je kao na grafikonu zbog prioritarnog rješavanja predmeta iz 2010. godine tokom godine koja je predmet izvještajnog perioda što je već ranije pojašnjeno, ali i zbog povećanog priliva predmeta na samom kraju 2011. godine.

Grafikon 2. Osnov rješavanja zatvorenih predmeta



2.2.2. Pregled svih pritužbi koje su zaprimljene i obrađene u Uredu

U periodu od septembra 2009., kada je počela s djelovanjem institucija parlamentarnog vojnog povjerenika BiH, pa do kraja 2010. godine zaprimljene su ukupno 132 pritužbe. Od toga je riješeno 75 pritužbi dok je 57 pritužbi ostalo neriješenih te su prenesene u 2011. godinu u kojoj su prioritarno rješavane. Ti podaci prikazani su u tabeli broj 2.

Tabela 2. Ukupan broj zaprimljenih i riješenih pritužbi u 2010. godini

Godina	Ukupan broj pritužbi	Riješeno	U radu
2010.	132	75	57

Iz tabele broj 3 prikazane u nastavku se može vidjeti kako se ukupno u radu u 2011. godini nalazilo 116 pritužbi jer, kao što je ranije navedeno, u 2011. godinu je preneseno neriješenih 57 pritužbi iz 2010. godine te je zaprimljeno 59 novih pritužbi. Od toga je riješeno ukupno 79 pritužbi, odnosno riješeno je svih 57 pritužbi iz 2010. godine, te 22 pritužbe koje su zaprimljene u 2011. godini. U radu je ostalo 37 pritužbi.

Tabela 3. Ukupan broj zaprimljenih i riješenih pritužbi u 2011. godini

Godina	Ukupan broj pritužbi	Riješeno	U radu
2011.	116	79	37

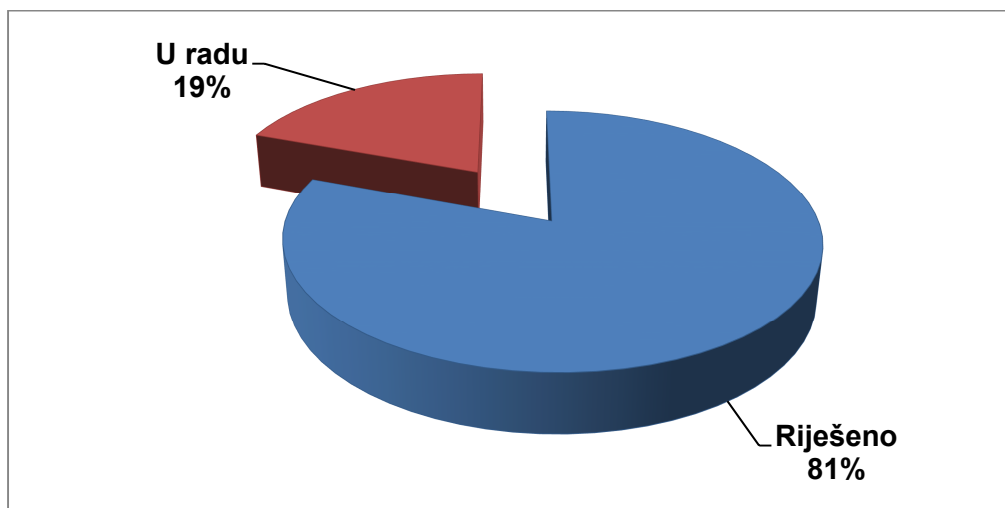
Konačno, kao što se može vidjeti iz tabele broj 4, od početka djelovanja institucije parlamentarnog vojnog povjerenika BiH, pa do kraja 2011. godine zaprimljena je 191 pritužba. Od toga je Ured riješio 154 pritužbe, dok se u radu nalazi 37 pritužbi.

Tabela 4. Ukupan broj zaprimljenih pritužbi (2010. i 2011. godina)

Ukupan broj pritužbi	Riješeno	U radu
191	154	37

U grafikonu broj 3 je ukupan broj zaprimljenih pritužbi prikazan i grafički, a podaci iz tabele broj 4 izraženi su u procentima. Tako je iz tog grafikona vidljivo kako je ukupno riješeno 81% pritužbi, a u radu se nalazi 19% pritužbi.

Grafikon 3. Udio riješenih pritužbi u ukupnom broju zaprimljenih pritužbi



U tabeli broj 5 detaljnije su prezentirani podaci o zaprimljenim pritužbama. Pritužbe su u tabeli klasificirane prema osnovu njihovog podnošenja, odnosno prema oblastima na koje se odnose, prema njihovom statusu te su također sumirani podaci o načinu rješavanja pritužbi, gdje je isto tako učinjena raspodjela prema oblastima.

Kao što se može vidjeti iz prethodno spomenute tabele, na **oblast unapređenja** odnosi se 59 pritužbi, od toga su 44 riješene, a 15 pritužbi je u radu. Zaprimljeno je 56 pritužbi vezanih za **statusna pitanja** pripadnika Oružanih snaga BiH zaprimljeno, te su sve riješene. Zaprimljeno je i 13 pritužbi od **civilnih lica**, od čega je 12 obrađeno i proslijeđeno Instituciji ombudsmena za zaštitu ljudskih prava BiH a jedna pritužba se nalazi u radu. Ukupno je zaprimljeno 16

pritužbi koje su se odnosile na **plaće i posebne naknade**, odnosno naknade koje nemaju karakter plaća. Od toga je riješeno 14 pritužbi, a dvije se nalaze u radu.

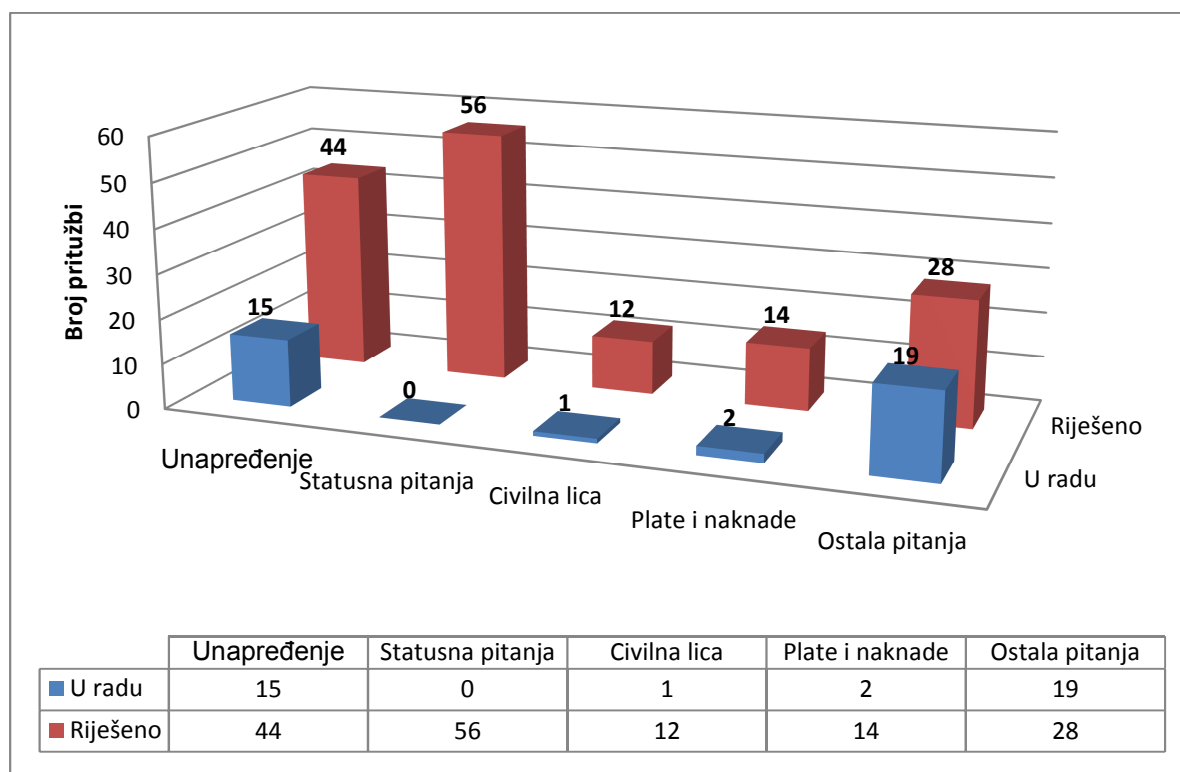
Zaprimljeno je 47 pritužbi koje se odnose na **ostala pitanja**, od čega je 28 riješenih pritužbi, a 19 se nalazi u radu.

Tabela 5. Pregled zaprimljenih pritužbi prema osnovu podnošenja

Oblast	Proces unapređenja	Statusna pitanja	Civilna lica	Plaće, posebne naknade	Ostala pitanja
Ukupan broj pritužbi (191)	59	56	13	16	47
Status pritužbi	U radu	U radu	U radu	U radu	U radu
	15	-	1	2	19
	Riješeno	Riješeno	Riješeno	Riješeno	Riješeno
	44	56	12	14	28

U nastavku je prikazan grafikon broj 4 koji je izrađen prema podacima iz prethodne tabele (tabela br. 5).

Grafikon 4. Status pritužbi prema oblastima



U skladu s odredbama Zakona o ravnopravnosti spolova BiH i uvažavajući Rezoluciju UN 1325, evidencija o pritužbama pripadnica Oružanih snaga BiH vodi se odvojeno. Pritužbe pripadnica Oružanih snaga BiH također se mogu klasificirati po prethodnim osnovama njihovog podnošenja. Vojni povjerenik zaprimio je ukupno 19 pritužbi pripadnica Oružanih snaga BiH.

Tako su se, iz oblasti unapređenja i statusnih pitanja žalile četiri pripadnice Oružanih snaga BiH, na oblast plaća i naknada kao i civilnih lica, zabilježena je po jedna pritužba, dok iz ostalih pitanja u Uredu ima devet pritužbi.

Tabela 4. Pritužbe koje su podnijele pripadnice Oružanih snaga BiH

Ukupan broj pritužbi pripadnika Oružanih snaga BiH	191				
Pritužbe od pripadnica Oružanih snaga BiH	19				
Oblasti	Unapređenje	Statusna pitanja	Civilna lica	Plaće, posebne naknade	Ostala pitanja
Broj pritužbi po oblastima	4	4	1	1	9

Kao što se vidi iz navedenog, osnov klasificiranja ovih pritužbi je isti kao i za sve pripadnike Oružanih snaga BiH, bez obzira na spol. Dakle, nije uočena pojava kršenja prava pripadnica Oružanih snaga BiH samo zato što su žene, odnosno neki oblik uznemiravanja niti diskriminacije na spolnoj osnovi nije zabilježen. Svrha vođenja ovakve evidencije samo je u referiranju na odredbe Zakona o ravnopravnosti spolova BiH koje nalažu da se evidencija u svim organima uprave vodi zasebno za žene.

3. PREPORUKE VOJNOG POVJERENIKA ZA UKLANJANJE UOČENIH NEDOSTATAKA

Na osnovu činjenica iznesenih u ovom izvještaju, a koje su rezultat ozbiljnih i sveobuhvatnih analiza kroz rad na predmetima, u nastavku donosimo preporuke vojnog povjerenika koje treba da budu osnov Ministarstvu odbrane BiH i Oružanim snagama BiH za otklanjanje nedostataka i problema koji su se izdvojili tokom 2011. godine. Preporuke dajemo prema problemskim oblastima koje su obrađene u Poglavlju 2.1.

3.1. Proces napredovanja profesionalnih vojnih lica

Proces unapređenja može se provoditi isključivo uz potpuno poštivanje principa transparentnosti procedura za unapređenje profesionalnih vojnih lica.¹⁰

Interni konkursi za unapređenje/prekategorizaciju i pravilnici po kojima se provode interni konkursi moraju biti istaknuti na oglasnim pločama u svim kasarnama Oružanih snaga BiH najranije 15 dana prije isteka roka za prijavu na interni konkurs, kako bi svi pripadnici Oružanih snaga BiH imali potpunu i tačnu informaciju o uslovima za unapređenje/prekategorizaciju.¹¹

Osim preliminarnih lista, na oglasnim pločama moraju biti objavljene i konačne liste na osnovu kojih će biti donesene naredbe o unapređenju/prekategorizaciji, kako bi proces transparentnosti bio upotpunjen u svim fazama unapređenja/prekategorizacije.

3.2. Ocjenjivanje rada profesionalnih vojnih lica

Proces ocjenjivanja pripadnika Oružanih snaga BiH mora se provoditi i okončati u tačno utvrđenim periodima za ocjenjivanje u skladu s članom 31. Pravilnika o ocjenjivanju rada vojnih lica u Ministarstvu odbrane BiH i Oružanim snagama BiH broj: 10-02-3-5624/10, od 17.12.2010.¹²

¹⁰ Na obavezu potpunog poštivanja principa transparentnosti vojni povjerenik skrenuo je pažnju u Preporuci broj: 05/3-50-2-5-69/10 i broj: 05/3-50-2-5-89/10 od 22.10.2010. godine.

¹¹ Utvrđeno je da se podzakonski akti na osnovu kojih se vrši unapređenje/prekategorizacija postavljaju na oglasne ploče tek po isteku roka za prijavu na interne konkurse, što opet stvara osjećaj pravne nesigurnosti među zainteresiranim licima u procesu.

Ovome doprinosi i činjenica da interni konkurs i podzakonski akt po kojem će se on provoditi imaju isti datum, te da taj podzakonski akt ima pravnu snagu samo za jedan konkretan interni konkurs. Iz ovoga proizilazi da će se za svaki interni konkurs donositi poseban podzakonski akt. Takav je primjer s aktom pod nazivom "Kriteriji i procedure za prijem oficira i podoficira u Oružane snage BiH", broj: 10-34-1-2844-10/11, od 20.7.2011., u kojem je u članu 9. - Važenje kriterija - navedeno: "Ovi kriteriji stupaju na snagu danom donošenja, a primjenjivat će se do okončanja aktivnosti po internom konkursu za popunu upražnjenih formacijskih mjesta oficira i podoficira u Oružanim snagama BiH".

¹² U članu 30. navedenog Pravilnika utvrđeno je:

"(1) Ocjenjivanje rada svakog vojnog lica vrši se godišnje ili na osnovu potrebe službe.

(2) Periodi za ocjenjivanje rada će se na osnovu čina odrediti na sljedeći način: Januar - OR-3/4; Mart - OF-5, OR-2; Maj - OF-4, OR-5, OR-1; Juli - OR-9, OR-8; Septembar - OF-3, OR-7; Novembar - OF-2, OF-1, OR-6."

Pri tome istim Pravilnikom utvrđena je obaveza da se ocjenjivanje mora okončati u skladu s utvrđenim periodima ocjenjivanja, pa je tako u članu 31. navedeno: "Godišnji izvještaji o ocjenjivanju moraju biti kompletirani sa završnim datumom posljednjeg dana u mjesecu kada ističe period ocjenjivanja."

U proces ocjenjivanja potrebno je uključiti princip izvrsnosti i to tako da se odredi procenat od ukupnog broja pripadnika Oružanih snaga BiH koji mogu biti ocijenjeni najvećom ocjenom "odličan".

Komanda za upravljanje personalom obavezna je u cjelosti primjenjivati odredbe Pravilnika o ocjenjivanju rada vojnih lica u Ministarstvu odbrane BiH i Oružanim snagama BiH, kako bi sve faze ocjenjivanja bile upotpunjene, počevši od početnog razgovora do praćenja realizacije postavljenih ciljeva i zadataka.

Proces ocjenjivanja treba se zasnivati na profesionalnim kriterijima s najvećim mogućim stepenom objektivnosti. Svi uočeni propusti i nedostaci treba da budu predmet ozbiljne evaluacije na godišnjem nivou, te po potrebi i osnova za izmjenu i dopunu Pravilnika.

Odredbu člana 5. stav (3) Uputstva za primjenu posebnih kriterija za izradu rang-lista oficira i podoficira za unapređenje u viši čin u Oružanim snagama BiH, broj: 10-02-2-2546-1/10, od 8.6.2010., u kojoj je navedeno da *za vojna lica koja nisu ocijenjena službenom ocjenom Oružanih snaga BiH ocjene iz mirovnih misija i s vojno-stručnog usavršavanja također se boduju*, uskladiti sa Zakonom o službi u Oružanim snagama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 88/05, 53/07, 59/09 i 74/10) i Pravilnikom o ocjenjivanju rada vojnih lica u Ministarstvu odbrane BiH i Oružanim snagama BiH broj: 10-02-3-5624/10, od 17.12.2010.¹³

3.3. Vođenje disciplinskog postupka u Oružanim snagama BiH

S ciljem sprečavanja kršenja prava na pravičan postupak i efikasan pravni lijek, te s ciljem jačanja transparentnosti provođenja disciplinskog postupka, potrebno je organizirati savjetovanje, na kojem će se pripadnici Oružanih snaga BiH kao i njihove starješine upoznati s pravilima provođenja disciplinskog postupka.

Disciplinski postupak mora biti proveden uvažavajući principe saslušanja stranke i utvrđivanja materijalne istine u konkretnom slučaju, kao i odredbe o pravima lica koje odgovara u disciplinskom postupku, odnosno mora biti omogućeno navodnom počiniocu disciplinske greške ili prijestupa da se izjasni o djelu koje mu se stavlja na teret.

Ministarstvo odbrane BiH dužno je izvršiti izmjenu čl. 25. i 22. Pravilnika o vojnoj disciplini i disciplinskom postupku broj: 13-02-3-1627/10 od 01.04.2010., odnosno urediti način izvršenja disciplinske mjere.

Ministarstvo odbrane BiH dužno je izvršiti korekciju, odnosno brisanje jedne od tačaka f) i i) člana 21. stav 1) Pravilnika o vojnoj disciplini i disciplinskom postupku jer su one u pogledu sadržaja naredbe o disciplinskoj mjeri identične.

¹³ U članu 5. stav (3) Uputstva navedeno je da "za vojna lica koja nisu ocijenjena službenom ocjenom Oružanih Snaga BiH ocjene iz mirovnih misija i sa vojno-stručnog usavršavanja takođe se boduju", iako to nije predviđeno Zakonom o službi u Oružanim snagama BiH. Ovome treba dodati i činjenicu da je u članu 48. Pravilnika o ocjenjivanju rada profesionalnih vojnih lica u Ministarstvu odbrane BiH i Oružanim snagama BiH utvrđeno sljedeće: "Vojna lica koja su u kalendarskoj godini bila na dužnosti manje od šest mjeseci ne ocjenjuju se bez obzira na razloge njihovog odsustva s dužnosti". Iz navedenog se može zaključiti da je članom 5. stav (3) Uputstva, koji samo treba da bude pomoćni dokument u primjeni Pravilnika o unapređenju vojnih lica u Oružanim snagama BiH, broj: 13-02-3-1614/10, od 01.04.2010., postavljen izuzetak u odnosu na obavezu ocjenjivanja i prijedloga za unapređenje koji mora biti sadržan u službenoj ocjeni, kao eliminatorni uslov za unapređenje/prekategorizaciju, a koja je kao takva utvrđena Zakonom o službi u Oružanim snagama BiH.

Potrebno je detaljnije urediti, odnosno precizirati čl. 63. - 65. Pravilnika o vojnim letaćima i letačkoj službi u Ministarstvu odbrane BiH i Oružanim snagama BiH broj:13-02-3-1626/10, od 1.4.2010., jer oni ne postavljaju jasnu vezu u pravnom sljedovanju referiranja na disciplinske greške ili disciplinske prijestupe.

3.4. Podzakonski akti

Zadužuje se Ministarstvo odbrane BiH da u narednom periodu donese:

- 1) pravilnik o profesionalnom razvoju i upravljanju karijerom;
- 2) pravilnik kojim će se jasno urediti i vrednovati nivoi civilnog i vojnog obrazovanja, te stručno usavršavanje kroz kurseve;
- 3) pravilnike o unapređenju i prekategorizaciji koji će ovu oblast urediti na sveobuhvatan način garantirajući pravnu sigurnost i izvjesnost u pogledu uslova za napredovanje u službi;
- 4) propis kojim se regulira nošenje jedinstvene terenske uniforme, s tačno definiranim odredbama i trajnog roka važenja i primjene.

4. SARADNJA VOJNOG POVJERENIKA S DRUGIM INSTITUCIJAMA I ORGANIZACIJAMA

Obavljajući poslove iz svoje nadležnosti, vojni povjerenik imao je uspješnu saradnju sa:

- 1) Ministarstvom odbrane BiH,
- 2) Zajedničkim štabom Oružanih snaga BiH,
- 3) Generalnim inspektoratom Ministarstva odbrane BiH.

Posebno se treba istaknuti dobra saradnja sa Zajedničkim kolegijem oba doma Parlamentarne skupštine BiH, Zajedničkom komisijom za odbranu i sigurnost BiH, te Sekretarijatom Parlamentarne skupštine BiH. Svi oni pružili su značajnu podršku i pomoć vojnom povjereniku u ostvarivanju njegovih zakonskih ovlaštenja.

Također, vojni povjerenik imao je izuzetnu saradnju s međunarodnim organizacijama u Bosni i Hercegovini, i to:

- 1) Misijom OSCE-a u BiH,
- 2) USAID Projekat jačanja parlamenta u BiH,
- 3) UNDP-jem,
- 4) Centrom za demokratsku kontrolu oružanih snaga Ženeva - DCAF,
- 5) Ministarstvom odbrane, civilne zaštite i sporta Švicarske Konfederacije,
- 6) Udruženjem vojnih atašea akreditiranih u BiH.

Vojni povjerenik je uz podršku Misije OSCE-a u BiH organizirao konferenciju o unapređenju profesionalnih vojnih lica, a također je učestvovao u svim događajima koje je organizirala ova međunarodna organizacija, a tiču se sektora odbrane.

Naročito je važno osnivanje koordinacionog tijela čiji je nacrt odluke pripremljen na 4. Preglednoj konferenciji OSCE-a, održanoj u Sarajevu. Naime, zadatak i osnovni cilj ovog tijela biti će praćenje obaveza koje je BiH na sebe preuzela u sklopu svoje integracije u oblasti sigurnosti i saradnje u Evropi. U sastav ovog tijela, prema nacrtu odluke ušao je i Ured parlamentarnog vojnog povjerenika BiH, kao njegov stalni član.

Vojni povjerenik je u ovom izvještajnom periodu ostvario i saradnju s Agencijom za ravnopravnost spolova BiH. Tako je planirano da se u koordinacioni odbor za provođenje Rezolucije UN 1325 „Žene, mir i sigurnost“, u kojoj se, između ostalog, poziva na povećanje učešća žena u procesima donošenja odluka, sprečavanju konflikata, post-konfliktnim procesima, mirovnim pregovorima i mirovnim operacijama, uključi i predstavnik Ureda.

U okviru saradnje koju je vojni povjerenik ostvario sa DCAF-om i UNDP-jem važno je istaći da je potpisan Sporazum o saradnji između Programa Ujedinjenih naroda za razvoj i Ureda parlamentarnog vojnog povjerenika BiH broj: 05/3-16-7-228/11, od 16.3.2011., kao i Memorandum o razumijevanju između DCAF-a i Parlamentarne skupštine BiH, broj: 03/a-05-1-78-2/11 od 23.6.2011., te su na taj način realizirane planirane aktivnosti pomenute u izvještaju vojnog povjerenika za 2010. godinu.

5. OSTALE AKTIVNOSTI UREDA PARLAMENTARNOG VOJNOG POVJERENIKA BIH U 2011. GODINI

S ciljem davanja potpune informacije o aktivnostima Ureda u nastavku dajemo podatke o ostalim aktivnostima koje je Ured provodio tokom 2011. godine. Ovaj pregled sadrži podatke o sastancima vojnog povjerenika, posjetama kasarnama i jedinicama Oružanih snaga BiH, te ostalim aktivnostima koje su preduzimane s ciljem potpunog i nesmetanog funkcioniranja Ureda, s jedne strane, te izvršavanja zakonskih ovlaštenja, s druge strane.

Dakle, osim rada po pritužbama, što je primarni zadatak vojnog povjerenika, tokom 2011. godine realiziran je i čitav niz drugih aktivnosti koje su bile okosnica rada Ureda.

U nastavku dajemo hronološki pregled realiziranih aktivnosti tokom 2011. godine.

1. Januar 2011.

Tokom januara vojni povjerenik realizirao je sljedeće aktivnosti:

- 1) 12.1.2011. vojni povjerenik održao je radni sastanak Organizacionog odbora za pripremu i realizaciju regionalne konferencije, u sastavu: Matija Aračić, vojni ataše Republike Hrvatske, Zoran Stojiljković, vojni ataše Republike Srbije, Anton Tunja, vojni ataše Republike Slovenije, Ana Trajkovska, ministar savjetnik u Ambasadi Republike Makedonije, Radomir Sekulović, savjetnik u Ambasadi Crne Gore, Amna Berbić iz UNDP-a, te Željko Grubešić i Alma Tajić iz Sekretarijata Parlamentarne skupštine BiH. Regionalna konferencija održana je 17. i 18.2.2011. pod nazivom: "Zaštita ljudskih prava i sloboda pripadnika oružanih snaga";
- 2) 13.1.2011. vojni povjerenik prisustvovao je svečanom obilježavanju Božića u kasarni Kozara – 6. brigada 3. puka RS-a Oružanih snaga BiH;
- 3) 17.1.2011. vojni povjerenik održao je radni sastanak s brigadnim generalom Victorom von Wilckenom, direktorom Odjela za sigurnosnu saradnju u Misiji OSCE-a u Bosni i Hercegovini, a sve s ciljem jačanja kapaciteta Ureda u zaštiti ljudskih prava i sloboda pripadnika Oružanih snaga BiH;
- 4) 28.1.2011. vojni povjerenik, zajedno sa stručnim savjetnikom u Zajedničkoj komisiji za odbranu i sigurnost BiH, Željkom Grubešićem, posjetio je Brigadu taktičke podrške Oružanih snaga BiH, te je održao radni sastanak s komandantom brigade brigadirom Esadom Šejtanićem i njegovim pomoćnicima.

2. Februar 2011.

U februaru je organizirana i uspješno realizirana Regionalna konferencija o temi: "Zaštita ljudskih prava i sloboda pripadnika oružanih snaga", koja je, 17. i 18.2.2011., održana u zgradi Parlamentarne skupštine BiH. Cilj organiziranja konferencije bio je razmjena iskustava zemalja učesnica konferencije o modelima zaštite ljudskih prava i sloboda pripadnika oružanih snaga, te izazovima s kojima se susreću u pogledu utvrđivanja granice između obaveze i prava jednog vojnika.

Naime, pripadnici oružanih snaga, u skladu s preporukom Parlamentarne skupštine Vijeća Evrope, smatraju se uniformiranim građanima koji moraju uživati jednake osnovne slobode,

uključujući i one definirane Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i Evropskom socijalnom poveljom, kao i zaštitu svojih prava i dostojanstva kao i svi ostali građani, u skladu s ograničenjima koja nameću specifični zahtjevi obavljanja vojnih dužnosti.

Evidentno je da se od pripadnika oružanih snaga ne može očekivati da poštuju međunarodno humanitarno pravo i ljudska prava tokom svog djelovanja ako se poštivanje ljudskih prava ne osigura u redovima vojske, zbog čega je nužno svijest o zaštiti ljudskih prava širiti u svim segmentima oružanih struktura jedne zemlje.

Pitanja kojima je posvećena posebna pažnja jeste položaj žena u oružanim snagama, sa osvrtom na rezoluciju Ujedinjenih naroda br. 1325 i njeno provođenje, te uloga vjerskih vojnih službi u izgradnji stabilnih oružanih snaga kroz širenje svijesti o poštivanju čovjeka i njegovih ljudskih prava i sloboda.

Povodom održane Regionalne konferencije publiciran je bilten pod nazivom: "Zaštita ljudskih prava i sloboda pripadnika oružanih snaga".

U ovom mjesecu je okončan proces nabavke opreme i sredstava neophodnih za uspostavu i razvoj Ureda a koju je doniralo Ministarstvo odbrane, civilne zaštite i sporta Švicarske Konfederacije. Tom prilikom vojni povjerenik upriličio je svečanost zvaničnog uručenja opreme za potrebe Ureda, koja je održana 2. februara 2011.

Od ostalih aktivnosti koje su realizirane tokom februara 2011. godine može se izdvojiti prisustvo vojnog povjerenika svečanom otvaranju i zatvaranju 51. svjetskog vojnog prvenstvu u skijanju, koje je, od 22. do 25.2.2011., održano u Bosni i Hercegovini.

3. Mart 2011.

Tokom marta potpisan je Sporazum saradnji između programa Ujedinjenih naroda za razvoj i Ureda parlamentarnog vojnog povjerenika BiH, broj: 05/3-16-7-228/11, od 16.3.2011., s ciljem pružanja podrške radu vojnog povjerenika, kao i jačanju njegovih kapaciteta u zaštiti ljudskih prava vojnih lica i kadeta u Oružanim snagama BiH.

Od ostalih aktivnosti koje su realizirane u martu 2011. godine može se izdvojiti sljedeće:

- 1) 22.3.2011. upriličena je posjeta Darka Stančića, pomoćnika direktora Centra za demokratsku kontrolu oružanih snaga Ženeva, (u daljnjem tekstu: DCAF), s ciljem otpočinjanja pregovora u pravcu zaključivanja sporazuma o saradnji i pomoći Uredu i vojnom povjereniku;
- 2) 29.3.2011. vojni povjerenik prisustvovao je svečanom ispraćaju druge rotacije pripadnika Oružanih snaga BiH u mirovnu misiju u Islamsku Republiku Afganistan, održanog u Komandi 4. brigade Oružanih snaga BiH u Čapljini.

4. April 2011.

Tokom aprila vojni povjerenik realizirao je sljedeće aktivnosti:

- 1) u periodu od 4.4. do 8.4.2011. vojni povjerenik posjetio je Ured za žalbe Ministarstva odbrane Belgije i instituciju Federalnog ombudsmena Belgije, upoznao se s radom navednih institucija, te je predstavio oblast djelovanja vojnog povjerenika, kao i iskustva i dostignuća u zaštiti ljudskih prava i sloboda u Oružanim snagama BiH.

Također, vojni povjerenik posjetio je i Ambasadu BiH u Belgiji (Brisel), kao i Misiju BiH pri NATO-u u Belgiji (Brisel);

- 2) u periodu od 13.4. do 15.4.2011. vojni povjerenik učestvovao je na 3. međunarodnoj konferenciji ombudsmena za oružane snage, koja je održana u Beogradu, Republika Srbija. Na navedenoj konferenciji vojni povjerenik imao je izlaganje o modelima zaštite ljudskih prava u Bosni i Hercegovini, te je ujedno razmijenio iskustva stečana u radu na zaštiti ljudskih prava i sloboda pripadnika Oružanih snaga BiH s vojnim ombudsmenima iz drugih zemalja;
- 3) 26.4.2011. vojni povjerenik održao je predavanje u svrhu edukacije inspektora na Osnovnom kursu inspektora Generalnog inspektorata Ministarstva odbrane BiH, u Domu Oružanih snaga BiH. Ovom prilikom, vojni povjerenik upoznao je inspektore s legislativom kojom se uređuje rad Ureda, kao i s podzakonskim aktima kojima se definira saradnja između Ureda i Generalnog inspektorata pri Ministarstvu odbrane BiH.

5. Maj 2011.

Tokom maja vojni povjerenik realizirao je sljedeće aktivnosti:

- 1) u periodu od 5.5. do 7.5.2011. vojni povjerenik učestvovao je na 12. cetinjskom parlamentarnom forumu. Ovom prilikom, vojni povjerenik održao je izlaganje o temi: "Parlamentarni nadzor i uloga parlamentarnog vojnog povjerenika BiH", u kojem je dao poseban osvrt na značaj jačanja parlamentarnog nadzora nad oružanim snagama u demokratskim društvima, a također je naglasio i važnost uloge koju vojni povjerenik obavlja u civilnom nadzoru sigurnosnog sektora kroz zaštitu ljudskih prava i sloboda u Oružanim snagama BiH;
- 2) 11.5.2011. vojni povjerenik Boško Šiljegović razgovarao je s delegacijom Ministarstva odbrane i Oružanih snaga SR Njemačke, s potpukovnikom Svenom Hertlom na čelu. Gospodin Šiljegović upoznao je goste s načinom rada i nadležnostima Ureda, posebno se osvrnuvši na provođenje Zakona o parlamentarnom vojnom povjereniku BiH i podzakonskih akata, kojima se uređuje saradnja s drugim institucijama s ciljem zaštite ljudskih prava i sloboda vojnih lica i kadeta u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama BiH;
- 3) u periodu od 25.5. do 27.5.2011. vojni povjerenik boravio je u nenajavljenoj trodnevnoj posjeti u Centru za osnovnu obuku Oružanih snaga BiH u Pazariću. Tokom navedene posjete, vojni povjerenik upoznao se sa uslovima života u Centru za osnovnu obuku kao što su: medicinska zaštita polaznika, program obuke i vannastavne aktivnosti, sloboda komunikacije s porodicama, procedure odlaska kući, efikasnost informiranja polaznika - interno oglašavanje, dostupnost štampe polaznicima, te je izvršio dodatne provjere o stanju ljudskih prava polaznika.

6. Juni 2011.

Za mjesec juni posebno je bitno izdvojiti potpisivanje Memoranduma o razumijevanju između Centra za demokratsku kontrolu oružanih snaga Ženeva (u daljnjem tekstu: DCAF) i Parlamentarne skupštine BiH, broj: 03/a-05-1-78-2/11, od 23.6.2011., kao vid pomoći i podrške u radu vojnog povjerenika na zaštiti ljudskih prava i sloboda pripadnika Oružanih snaga BiH.

Od ostalih aktivnosti koje su realizirane tokom juna 2011. godine može se izdvojiti sljedeće:

- 1) u periodu od 8.6. do 10.6.2011. organizirana je posjeta NATO koordinacionog tima Ministarstvu odbrane BiH i Zajedničkom štabu Oružanih snaga BiH. Vojni povjerenik je kroz svoje učešće na radnim sastancima koji su održani tokom ove posjete dao veliki doprinos utvrđivanju smjernica u približavanju Bosne i Hercegovine postavljenim standardima NATO-a;
- 2) 14.6. i 15.6.2011. vojni povjerenik učestvovao je na regionalnoj konferenciji pod nazivom: "Parlamentarni nadzor nad sigurnosnim sektorom; Upućivanje oružanih snaga u mirovne misije; Naučene lekcije i praktična iskustva u Jugoistočnoj Evropi", u organizaciji Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost BiH. Na navedenoj konferenciji vojni povjerenik održao je izlaganje o temi: "Uloga parlamentarnog vojnog povjerenika BiH", u kojem je prezentirao iskustva dobivena u radu na zaštiti ljudskih prava u Oružanim snagama BiH, te je naglasio da je vojni povjerenik, kao vojni ombudsmen, neodvojiv instrument u jačanju parlamentarnog nadzora Oružanih snaga BiH;
- 3) 23.6.2011. vojni povjerenik je sa svojim saradnicima boravio u jednodnevnoj radnoj posjeti Generalnom inspektoratu Ministarstva odbrane BiH. Tokom ove posjete, vojni povjerenik je zajedno sa svojim saradnicima održao radni sastanak s pripadnicima Generalnog inspektorata Ministarstva odbrane BiH, a sve s ciljem jačanja kapaciteta Ureda i saradnje s partnerima iz Ministarstva odbrane BiH. Tokom navedenog sastanka, razmijenjena su iskustva ostvarena u radu na predmetima, te utvrđene i smjernice o budućoj razmjeni informacija o istragama koje se provode u pojedinim slučajevima navodnog kršenja ljudskih prava, a sve u skladu s legislativom kojom se regulira ova oblast;
- 4) 27.6.2011. vojni povjerenik učestvovao je na konferenciji pod nazivom: "Brinimo o našoj sigurnosti; Rod i reforma sigurnosnog sektora Bosne i Hercegovine", koju su organizirale nevladine organizacije Žene ženama i Atlantska inicijativa. Na navedenoj konferenciji, vojni povjerenik održao je prezentaciju o oblasti djelovanja vojnog povjerenika i njegovim nadležnostima, te dao poseban osvrt na provođenje UN-ove rezolucije br. 1325. pod nazivom: "Žene, mir i sigurnost";
- 5) 28.6.2011. vojni povjerenik učestvovao je na OSCE-ovom seminaru koji se ticao nadzora nad sigurnosnim sektorom, te je održao izlaganje o temi: "Uloga parlamentarnog vojnog povjerenika BiH u zaštiti ljudskih prava", gdje je posebno naglasio važnu ulogu OSCE-a u podršci radu Ureda;

7. Juli 2011.

Tokom jula vojni povjerenik realizirao je sljedeće aktivnosti:

- 1) 1.7.2011. vojni povjerenik je prilikom posjete Centru za osnovnu obuku u Pazariću informisan o epidemiji zaušnjaka, te činjenici da je u vojnom stacionaru smješteno 19 zaraženih kadeta, dok je jedno lice, zbog komplikacija, smješteno u Klinički centar Univerziteta u Sarajevu. Istovremeno, vojni povjerenik je nakon obilaska oboljelih utvrdio da su im uslovi smještaja i njega zadovoljavajući, te im je poželio brz oporavak i nastavak obuke;
- 2) 21.7.2011. vojni povjerenik prisustvovao je radnom sastanku održanom u Zajedničkom štabu Oružanih snaga BiH u vezi s pitanjem ozbiljno narušenih međuljudskih odnosa u sanitetskoj četi 5. bataljona logističke podrške Oružanih snaga BiH. Nakon izlaganja prisutnih na sastanku, utvrđene su smjernice za rješavanje ovog

problema, što je na kraju rezultiralo kadrovskim pomjeranjima u okviru Oružanih snaga BiH, a sve s ciljem zaštite ljudskih prava aktera nemilih događaja i ugleda Oružanih snaga BiH.

8. Septembar 2011.

Tokom septembra vojni povjerenik realizirao je sljedeće aktivnosti:

- 1) 13.9.2011. vojni povjerenik prisustvovao je okruglom stolu u Banjoj Luci, koji je organiziran s ciljem utvrđivanja smjernica u približavanju Bosne i Hercegovine Evropskoj Uniji i NATO-u;
- 2) 15.9. i 16.9.2011. vojni povjerenik učestvovao je na seminaru o jačanju integriteta u nabavkama za sektor odbrane, koji je održan u Centru za obuku i operacije podrške miru BiH (PSOTC), baza Butmir, Sarajevo;
- 3) 19. i 20.9.2011. vojni povjerenik učestvovao je u radionici o temi: "Zakonodavni okvir, nadležnosti i planovi institucija BiH u oblasti odbrane i sigurnosti", koja je u organizaciji Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost BiH održana u Tesliću.

9. Oktobar 2011.

Tokom oktobra vojni povjerenik realizirao je sljedeće aktivnosti:

- 1) 5.10.2011. vojni povjerenik boravio je u jednodnevnoj nenajavljenoj posjeti Kasarni "Kosava" u Goraždu (4. pješadijska brigada OSBiH), gdje je prisustvovao sportskom takmičenju u košarci bataljona (Livno, Mostar, Bileća, Čapljina) 4. pješadijske brigade OSBiH. U višesatnoj posjeti obavljen je razgovor sa sportistima, predstavnicima grupacije žena u Oružanim snagama BiH, a razgovor s vojnim povjerenikom je također bio omogućen svim pripadnicima Oružanih snaga BiH;
- 2) 10.10.2011. vojni povjerenik održao je radni sastanak s delegacijom OSCE-a i generalom Victorom Von Wilckenom na čelu;
- 3) 12.10.2011. vojni povjerenik održao je radni sastanak s predstavnicima Agencije za ravnopravnost spolova BiH, na kojem su postavljene smjernice o saradnji ove dvije institucije u provođenju Rezolucije Ujedinjenih naroda br. 1325.

10. Novembar 2011.

Tokom novembra vojni povjerenik je, u saradnji s Zajedničkom komisijom za odbranu i sigurnost BiH, te uz podršku Misije OSCE-a u Bosni i Hercegovini, uspješno organizirao i realizirao konferenciju o temi: "Proces napredovanja profesionalnih vojnih lica u OSBiH" (*Jednake mogućnosti za prekategorizaciju i unapređenje uz poštivanje principa transparentnosti*), koja je, 23.11.2011., održana u Sarajevu.

Cilj održavanja Konferencije bio je ukazivanje na činjenice i rasprava o uočenim nepravilnostima u procesu unapređenja i napredovanja u službi u Oružanim snagama BiH, te sagledavanje aktivnosti koje su do sada preduzete na njihovom otklanjanju kao i onih koje je potrebno preduzeti u narednom periodu.

Naime, najveći broj pritužbi zaprimljenih u Uredu odnosi se upravo na pitanje procesa napredovanja u službi u Oružanim snagama BiH. Uočena je netransparentnost procedura

unapređenja, neobjavljeni i neusklađeni podzakonski akti, određene nepravilnosti i izražena subjektivnost prilikom ocjenjivanja pripadnika Oružanih snaga BiH. Iako su već preduzeti koraci ka transparentnijem provođenju procedura, te davanju jednakih mogućnosti za napredovanje pripadnicima Oružanih snaga BiH prema ličnim i profesionalnim kvalitetima i u tom pravcu izdata preporuka vojnog povjerenika, i dalje su ostali neriješeni pojedini uočeni problemi. Nakon konferencije, vojni povjerenik formulirao je zaključke koji su dostavljeni Zajedničkoj komisiji za odbranu i sigurnost BiH na daljnje razmatranje.

Od ostalih aktivnosti realiziranih u novembru 2011. godine mogu se izdvojiti sljedeće:

- 1) 2.11. i 3.11. 2011. vojni povjerenik je, zajedno sa članovima Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost BiH, boravio u posjeti komandama 6. pješadijske brigade, Operativne komande Oružanih snaga BiH u Banjoj Luci i radionici u Doboju (Trom Doboju);
- 2) 9.11.2011. Ured su posjetili predstavnici austrijskog parlamenta i to: Paula Kissa, predsjedavajućeg Komisije za Oružane snage Austrije, Karla Schneemana, Sektor za pravna pitanja Parlamenta Austrije i generala Bernharda Baira, komandanta EUFOR-a;
- 3) 11.11.2011. Uredu je upriličena radna posjeta šefa Misije OSCE-a u Bosni i Hercegovini ambasadora Fletchera Burtona i generala Victora von Wilckena;
- 4) od 13.11. do 17.11. 2011. vojni povjerenik je, zajedno sa članovima Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost BiH, boravio u posjeti Parlamentarnoj skupštini NATO-a u Briselu (Belgija), gdje su učestvovali u programu profesionalnog usavršavanja za članove Parlamentarne skupštine BiH;
- 5) 22.11.2011. vojni povjerenik učestvovao je na 4. preglednoj konferenciji OSCE/UN – a, organiziranoj s ciljem jačanja institucija Bosne i Hercegovine u ispunjavanju sigurnosni obaveza.

11. Decembar 2011.

Tokom decembra vojni povjerenik realizirao je sljedeće aktivnosti:

- 1) 6.12. i 7.12.2011. vojni povjerenik učestvovao je na 6. konferenciji Generalnog inspektorata Ministarstva odbrane BiH. Vojni povjerenik je na konferenciji imao izlaganje u kojem je dao poseban osvrt na probleme koji se javljaju u oblastima kao što su: medicinska njega pripadnika Oružanih snaga BiH, proces penzionisanja oficira i podoficira Oružanih snaga BiH iz srpskog naroda, česta netransparentnost u provođenju tendera u Ministarstvu odbrane BiH, zabrinjavajući porast osnovanih pritužbi koje se odnose na visoko pozicionirane starješine u Oružanim snagama BiH, te neusklađenost podzakonskih akata sa zakonima;
- 2) 8.12.2011. vojni povjerenik prisustvovao je naprednom kursu iz oblasti sigurnosne politike koji je Ministratsvo sigurnosti BiH organiziralo u saradnji sa OSCE-om, gdje je vojni povjerenik imao izlaganje o razvoju parlamentarnog nadzora i ulozi parlamentarnog vojnog povjerenika BiH;
- 3) 9.12.2011. vojni povjerenik je sa Zajedničkom komisijom za odbranu i sigurnost BiH boravio u radnoj posjeti jedinicama Oružanih snaga BiH koje su smještene u Livnu i Glamoču, te je prisustvovao demonstraciji uništavanja viška naoružanja i vojne opreme;

- 4) od 12.12. do 15.12.2011. vojni povjerenik boravio je u studijskoj posjeti DCAF-u u Ženevi i Bernu (Švicarska Konfederacija), gdje je zajedno sa članovima Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost BiH prisustvovao nizu predavanja i izlaganja predavača u organizaciji DCAF-a;
- 5) 20.12. i 21.12.2011. vojni povjerenik je učestvovao na 3. konferenciji Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost BiH o aktuelnom stanju sigurnosti u BiH.

PARLAMENTARNI
VOJNI POVJERENIK
Boško Šiljegović